

09:39 - 03 september 2011

Een goed asielbeleid is investeren in mensen

Opinie

De Antwerpse advocaat-generaal Piet Van den Bon was bij de opening van het nieuwe gerechtelijk jaar heel kritisch voor het migratie- en asielbeleid, dat onbestaande is. Zijn toespraak was echter eenzijdig negatief tot beledigend voor migranten, asielzoekers en vluchtelingen, waarvan velen vaak heel ondernemend zijn.

Een Rwandese vroedvrouw brengt baby's ter wereld in een Brussels ziekenhuis. Een koppel Irakese ingenieurs vond onlangs werk in een Vlaams bouwbedrijf. Een Togolese socioloog wijst nu andere nieuwkomers de weg in de Vlaamse samenleving. Allemaal zijn ze ooit aangekomen in België als vluchteling. En allemaal waren ze ooit OCMW-klant.

Deze en andere succesverhalen van ondernemende, innovatieve en sterke persoonlijkheden kunnen we met gemak plaatsen tegenover de praktijken die de Antwerpse topmagistraat Piet Van den Bon aanhaalde in zijn openingstoespraak bij het begin van het gerechtelijk jaar.

Van den Bon maakte daarin een erg kritische analyse van het migratie- en asielbeleid. Kritiek moet er zijn, en zaken op scherp stellen voedt het debat. En de voorbeelden die hij aanhaalt betwisten we niet. Alleen is zijn analyse gebaseerd op slechts enkele praktijkvoorbeelden. En daardoor is zijn discours eenzijdig negatief tot soms ronduit beledigend voor migranten, asielzoekers en vluchtelingen.

Ook Vluchtelingenwerk kaart al geruime tijd aan dat er nood is aan een duidelijk beleid. Want zonder een samenhangende visie op migratie en zonder een duidelijk migratiebeleid zal het onbegrip voor vreemdelingen en migranten blijven bestaan.

Dat beleid is best gestoeld op een evenwichtige analyse. Een kortetermijndiscours en een aankondigingspolitiek van stoere maatregelen lossen inderdaad niets op. De jongste tijd hebben we dat net iets te vaak gezien: parlementairen die ondoordacht de asielprocedure willen wijzigen, een staatssecretaris die een terugkeercentrum aankondigt zonder dat te bespreken in de regering.

Het migratiedebat moet eindelijk gevoerd worden. Vluchtelingenwerk vraagt in het bijzonder aandacht voor de mensen die op de vlucht zijn voor oorlog, geweld, of vervolging en wiens leven wordt bedreigd: de asielzoekers.

WRAKHOUT

Het gaat ook niet op, en het is zelfs ronduit beledigend, om in algemene termen te spreken over de buitenlandse OCMW-cliënten als 'menselijk wrakhout' dat 'geen enkele bijdrage levert aan de economie'. Studies over migratie bewijzen het tegendeel. Zoals een recente studie van de Spaanse grote bank Caixa Catalunya aantoont dat migranten de welvaart net in stand houden. Uit hun onderzoek blijkt dat migranten het voorbije decennium zorgden voor gemiddeld 2 procent van de jaarlijkse economische groei in Europa.

Ook Vluchtelingenwerk ontmoet elke dag asielzoekers en vluchtelingen die in de verste verte niet aan dat negatieve beeld beantwoorden. Het klopt dat erkende vluchtelingen hun leven in België vaak moeten starten als OCMW-cliënt. Ze hebben immers alles moeten achterlaten en hebben wegens hun vlucht en een lange asielprocedure heel wat trauma's te verwerken.

Bovendien moeten ze een nieuwe taal leren en de arbeidsmarkt in hun nieuwe land leren kennen. Een arbeidsmarkt waar overigens nog altijd te veel vooroordelen leven tegenover mensen met een kleurtje of een vreemde naam.

Velen van die vluchtelingen zijn net heel ondernemende mensen met competenties, beroepservaring en vaak ook di-

ploma's. De juiste begeleiding en een financiële duw in de rug in die eerste jaren, kan ervoor zorgen dat ze die competenties kunnen inzetten voor zichzelf, hun kinderen en de maatschappij. Ze worden dan (opnieuw) kunstenaar, ingenieur, ondernemer, of gewoon 'hardwerkende migrant'.

Voorbeelden van dergelijke verhalen zijn legio. In die zin kan je de sociaalzekerheidssteun aan vluchtelingen ook zien als een investering in talent waar iedereen beter van wordt. En wat geldt voor vluchtelingen, geldt ook voor andere groepen migranten die een tijdje beroep moeten doen op steun van het OCMW.

FRAUDE

Zeker, fraude en misbruik moeten in een rechtsstaat worden aangepakt. Op alle maatschappelijke terreinen, of het nu witteboordencriminaliteit, fiscale fraude of asielmisbruik is. Maar advocaat-generaal Van den Bon geeft al te gemakkelijk het voorbeeld van de asielzoekers uit de Balkan, en vergeet zo een deel van de realiteit. Aanvragen komen vooral van mensen uit conflictgebieden of landen die het niet nauw nemen met de mensenrechten. Afghanen, Irakezen en Tsjetsjenen voerden vorige maand de asielstatistieken aan.

Van den Bon spreekt ook over misbruik van de werkloosheidsvergoeding, de sociale zekerheid en het OCMW. Voor alle duidelijkheid: asielzoekers hebben dergelijke mogelijkheden niet. Asielzoekers krijgen geen uitkering. Het recht om te werken is uiterst beperkt. Ze mogen zelfs geen vrijwilligerswerk doen.

Het enige waar asielzoekers zowat recht op hebben, is een opvangplaats. En zelfs dat recht wordt sinds 2008 flagrant geschonden. Daardoor worden de meest kwetsbare mensen, zoals de topmagistraat ook aangeeft, op een 'vernederende en onmenselijke manier' behandeld. De voorbije drie maanden kregen ongeveer 1.400 personen niet de opvang waarop ze recht hebben, en belandden ze op straat. Zonder dak boven het hoofd, zonder enige begeleiding doorheen de asielprocedure.

MENSENRECHT

Er wordt gesproken over asiel als de uitzondering op de migratiestop. Behalve de gezinshereniging is een asielaanvraag inderdaad de voornaamste 'toegangspoort' tot België. Er bestaat dan ook geen migratiebeleid in België. Door migratie goed te managen zal er ruimte vrijkomen voor een echt asielbeleid.

Een goed asielbeleid beschermt via kwalitatieve procedures mensen op de vlucht voor vervolging, oorlog en geweld. Die procedures mogen niet te lang duren. Een goed asielbeleid vangt asielzoekers op en veroordeelt ze niet tot een leven op straat. Het begeleidt asielzoekers doorheen de procedure en is gericht op een toekomstperspectief. Het bereidt asielzoekers voor op integratie in onze maatschappij of biedt een volwaardig terugkeertraject als reële mogelijkheid.

Zo blijft asiel een mensenrecht dat blijvend verdedigd moet worden.

Els Keytsman

Is directeur van Vluchtelingenwerk Vlaanderen.

Betwist dat migranten geen enkele bijdrage zouden leveren aan de economie.

Benadrukt tegelijk de grote nood aan een samenhangend en duidelijk migratiebeleid.